

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת תצוה - זכור
שנת תשפ"ז

גליון
קמ"ג

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

דרך ארץ לכל אחד מהעובדים במוסד

כל אחד שיש לו קשר עם הילדים, לדגמא, נהג ההסעות, המלווה בהסעה, הטבח או השרת, צריך לעמוד על זה שהילדים יתנהגו בדרך ארץ.

אם קורה שילדים מתנהגים בחצפה נגד אחד מהעובדים במוסד, לדגמא הם זורקים עליו קלפה של פרי וכדומה, אסור להגיד: "לא אכפת לי", כי זה הריס החינוך להרשות לילדים לזרק דברים על עובד של המוסד; מצד אחד צריכים לזכור שהם עדין ילדים וזו ההתנהגות של ילדים, אבל מצד שני צריכים לחנך אותם שאסור לעשות את זה.

לדבר בדרך ארץ לאדם מבגר

הורים צריכים לחנך את הילדים שלהם להתנהג בדרך ארץ לאחד שהוא יותר מבגר מהם.

כשהייתי בחור צעיר קצת אחרי הבר מצוה שלי, אמרתי בבית הכנסת לאברך: "אתה מדבר כמו טפש", אבא שלי שליט"א שמע את זה, והוא נתן לי ענש, הוא אמר לי מאוד בתקיפות: "אני לא רוצה לשמע איך שאתה מדבר כה אל יהודי מבגר". האברך ההוא לא היה המלמד או המגיד שעור שלי, והוא באמת היה טפש... עם כל זאת למד אותי אבא שלי שאסור לדבר כה

מה עושים פשיילדים מזלזלים במלמדים משנה שעברה

אם ילדים מזלזלים במלמד שלהם של השנה הקודמת, לדגמא, פתה ב' רצה אחרי המלמד שלהם של פתה א', והם עושים פרצופים מאחורי הגב שלו וצועקים אחריו: "המלמד של התינוקים, המלמד של התינוקים...!", או שבחורים מהישיבה מזלזלים במלמד של פתה ט', אסור למלמד להגיד: "מה אכפת לי?" אם אתה מלמד אתה נושא באחריות שהילדים יציתו להקדוש ברוך הוא ושייתנהגו בדרך ארץ למלמד שלהם, ואין הבדל אם אתה נפגע מזה אישית או שלא.

זה לא אומר שהמלמד צריך לקחת את זה אישי ולהסתכל על הילד כמחצף ורשע, רק הוא צריך לגשת למנהל ולספר: "הילדים של שנה שעברה עושים ממני צחוק, צריכים לעצר את זה".

למנהל גם אסור לעשות הבדל בין חצפה שמפריעה יותר למלמד לבין חצפה שמפריעה פחות למלמד, כי זה בכלל לא תלוי בכבוד של המלמד, זה פשוט חיוב לחנך את הילדים, ולכן הוא גם צריך להתעסק עם מקרה שאינו מפריע למלמד.

- אל תעשה צחוק -

הקדוש ברוך הוא דורש דרך ארץ

חכמינו זכרונם לברכה אומרים (תנא דבי אליהו רבה, א): "דרך ארץ קדמה לתורה", כדי שיוכלו לקבל את התורה צריך שיהיה דרך ארץ, בלי דרך ארץ אין כלום.

זהו הלמוד הראשון שהמלמד צריך ללמד לתלמידים שלו ולעמוד על זה מאוד בתקף. חייב שיהיה דרך ארץ; אסור לדבר כשמלמד מדבר, צריכים לקום כשמלמד נכנס, ואסור להתנהג בחצפה חס ושלום.

זה לא קשור אם המלמד נפגע וכאוב כשמתנהגים אליו בחצפה או שלא. מלמד לא יכול להגיד: "לא אכפת לי שהילדים מתנהגים בחצפה", זה כן צריך להיות אכפת למלמד שהילדים יתנהגו בדרך ארץ כי כה רוצה הקדוש ברוך הוא.

בדיוק כמו שמלמד צריך להגן על ילד שמפכים או מציקים לו, אפלו שהמלמד בעצמו לא מקבל מכות, כי יש עליו חיוב לחנך את הילדים שיתנהגו כמו שצריך, אותו דבר בנוגע לדרך ארץ; אפלו שלא אכפת לה אם הילדים קמים בשבילה או שלא, ואם הילדים צועקים באמצע השעור או שלא, אתה צריך לחנך אותם שיתנהגו בדרך ארץ.

להרגיע אותו ולהגיד לו: "עוד מעט כבר הולכים הביתה".

בשבת אחרי הצהריים אני מביא לבית הכנסת את כל הבנים שלי מגיל שלוש ומעלה, ואני מחזיק אותם בבית הכנסת עד מאחר, אני לומד אתם באבות ובנים, ואחר כך אני מוסר שיעור בדרך גמרא וכו'. כל כמה דקות באים אלי הילדים להגיד לי: "אבא, אני רוצה כבר לחזור הביתה אל אמא", ואני עונה להם בחזרה: "כבר כמעט הולכים הביתה", "כבר כמעט הולכים הביתה".

סבלנות לילד שמתבייש

אם ילד מאוד ביישן, הוא מתבייש במקומות שלא צריכים להתבייש שם, לדגמה הוא מתבייש להיות חזן בתפילה, או להיות בעל קורא או גבאי, אסור למלמד לבייש אותו ולעשות ממנו צחוק: "עוד פעם אתה מתבייש?" שייגיד לו בצורה יפה: "אתה לא צריך להתבייש, אבל אם אתה מתבייש אני אקח מישהו אחר להיות חזן, בעל קורא או גבאי".

שמעתי ספור. ילדה באה פעם עם סוּדָר עם כובע והיא ישבה עם זה כל היום, המורה שאלה אותה: "למה את לא מורידה את הסוּדָר?" והיא ענתה: "מאוד קר לי", המורה התפלאה מאוד על התשובה הזאת כי זה היה באמצע הקיץ והיה חם בפתח. היא הבינה שאיזה ספור מסתתר מתחת לזה... בסוף התברר שאמא שלה מסתירה את השערות שלה באופן מסתם שאף אחת בפתח לא הלכה כה, והיא לא רצתה שהחברות שלה יבחינו בזה, ולכן היא הסתתרה מאחורי הכסוי של הסוּדָר... אם המורה הייתה צועקת עליה: "תוריד את הסוּדָר, אל תעשי שטויות", הייתה הייתה מתביישת וכאובה מאוד מהמורה שלה.

שלו, רק מה? דבר אליו ותחנה אותו - ואז השטויות שלו יעלמו.

לא לעשות צחוק מחלשה של ילד

אסור למלמד לעשות צחוק מחלשה של ילד. לדגמה, אם ילד מפחד ממישהו, או שהוא מאוד מתבייש, או שיש לו התנהגות ילדותית לא נעימה, אסור למלמד להגיד לו בזלזול: "למה אתה מפחד?" "למה אתה מתבייש?" "אל תהיה תינוק", כי הילד הרי לא איש בחלשות שיש לו. המלמד צריך לחזק את הילד לבקש מהקדוש ברוך הוא שיצא מהדמיונות וההרגלים הרעים, והמלמד עצמו גם יבקש מהקדוש ברוך הוא על הילד.

מה עושים עם ילד שיש לו פחד

אם ילד אומר למלמד: "רבי אני מפחד", שייגיד לו: "הקדוש ברוך הוא כאן, הקדוש ברוך הוא שומר עליך", כי לדבר מאמונה זו העצה היחידה להוציא פחד, כמה שיותר מדברים אל הילדים דבורי אמונה - כך הם לא יפחדו.

אבא ספר לי, הבן שלו לא רצה ללכת לבית הכנסת פי בדרך יש כלבים שנובחים, והיו לילד פחדים נוראים מהכלבים. ההורים דברו תמיד מאמונה שאף אחד לא יכול לעשות כלום, רק הקדוש ברוך הוא; הכלבים נובחים - אבל הם לא יכולים לעשות כלום, הקדוש ברוך הוא שומר עלינו, אם מבקשים מהקדוש ברוך הוא לא קורה כלום; עד שהילד הפסיק לפחד, והוא כבר הולך לבית הכנסת בלי שום פחד.

מה עושים עם ילד שרוצה כל היום לחזור הביתה

אם ילד בא כל כמה דקות למלמד ואומר: "אני כבר רוצה ללכת הביתה", "אני רוצה כבר ללכת הביתה", אסור למלמד לעשות ממנו צחוק ולהגיד לילדים: "הוא תינוק, הוא רוצה כבר ללכת הביתה", אלא הוא צריך

לאחד שהוא יותר מבגר ממך. אם הוא מתנהג בטפשות והוא באמת שוטה, שמישהו אחר יגיד לו את זה... אבל אדם צעיר צריך לדבר אל אחד שהוא יותר מבגר ממנו בכבוד וחס ושלום לצחוק עליו או לעשות ממנו צחוק.

לא להרביץ לילד חס ושלום

למלמד אסור להרביץ לילדים. להרביץ לילדים זה דבר בלי שום שכל, זה רק להוציא את העצבים המתוחים. תזהרו מאוד לא לגעת בילד, זו סכנה גדולה; אם מרביצים לילד אפשר חס ושלום להזיק לילד עם שבירת עצם או כדומה, שלא לדבר שזה לא עוזר, זה לא מועיל כלום.

אם ילד לא רוצה לצית למישהו מהעובדים במוסד, צריכים למסר את זה למנהל של התלמוד תורה.

אפילו אם ילד מתנהג ממש נורא, הוא עושה מהפכות וכו', לדגמה, הוא עושה מהפכה בהסעה שהנהג לא יכול להמשיך בנסיעה, אסור לנהג לגעת בילד, הנהג יכול להחנות את רכב ההסעה בצד ולהגיד לילד: "אני יהיה חייב לקרא לאבא שלך". נהג חכם מחזיק אצלו תמיד כמה ספריות וכך הוא משחד את הילד.

שלמה המלך אומר (משלי כו, כב): "אם תכתוש את האויל במכתש", אם תכתוש את הטפש במכתש, "בתוך הריפות בעלי", בתוך גרעיני החטה, שטוחנים אותם, "לא תסור מעליו אולתו", הטפש ישאר עם הטפשות שלו. בפשטות שלמה המלך רצה להגיד שישמרו מרחק מטפש, כי ממילא אי אפשר להועיל אתו כלום. אבל בשביל מחנכים יכול להיות שהפרוש הוא כך: שלמה המלך אומר לנו, יש לה ילד שמתנהג בטפשות והוא מרגיז, אל תרביץ לו, אל תבעט או תצבט אותו, כי זה לא עוזר, זה עוזר לאותו רגע להרדים את הילד, אבל זה לא מבטל את הבעיה, הוא ישאר עם השטויות

איך מסתדרים עם טבעים רעים של ילדים

אם יש ילד בפתח שמחזיק את האצבע שלו בפה, צריכים לדעת, זה באמת דבר מאוד לא נעים אבל אסור למלמד לעשות צחוק ממנו, אלא צריך להגיד לו: "זה לא דבר טוב להתרגל להחזיק את האצבע בפה, תבקש מהקדוש ברוך הוא שתוכל להגמל מזה", וגם המלמד עצמו יבקש מהקדוש ברוך הוא על התלמיד הזה שיוכל להגמל מהרגילות הזאת, ושהוא ידע בחכמה איך להתנהג עם הילד במקרה הזה.

מלמד ספר לי: הוא מלמד בכיתה ב', שנה אחת נכנס אליו לפתח ילד שהיה מאוד שבויר, הוא ישב כל היום בצד, מפננס, עם האצבע שלו בפה; הוא אף פעם לא הלך לשחק עם כל הילדים. המלמד לא יכל לראות את זה, והוא הלך לשאל את המלמד של פתח א', מה הספור של הילד הזה, אמר לו המלמד: "הילד הזה - בבטול - הייתי כל יום מבייש אותו בפני כל הילדים, כי הוא שם את האצבע בפה כמו תינוק": המלמד ביש אותו ברבים כל יום, והוא היה מלגלג עליו בפתח ברבים: "מסתכלו

ילדים, יש לנו תינוק בכיתה א' עם אצבע בפה", וכך היה עושה בכל יום, רחמנא לצלן.

למעשה הוא לא הועיל כלום, כי הילד המשיך לשבת עם אצבע בפה, דבר אחד הוא הועיל שהילד נהיה משפל מאוד ומבייש, לא היו לו חברים, כלם צחקו ממנו, הוא נשאר עם חבר אחד - עם האצבע שלו...

המלמד נבהל מאוד לשמע איך המלמד משנה שעברה ביש כל יום את הילד הזה, והוא התבודד על זה, הוא בקש מהקדוש ברוך הוא שיאיר לו עצה מה לעשות עם הילד, איך הוא יוכל לעזר לילד שיחזר להיות חלק מהכיתה. והקדוש ברוך הוא עזר לו ועלתה בדעתו עצה, הוא אמר לילד: "בדקתי בשלחן ערוה, וראיתי שעל פי ההלכה מתר לשים אצבע בפה", וכשהוא שמע את הילדים צוחקים על זה, הוא אמר בקול רם לכל הילדים שמתר לשים אצבע בפה, וזה לא עברה, ופלאי פלאים עברו שבועים שלושה, הילד עזב את החבר הישן שלו - את האצבע, ויותר הוא לא שם אצבע בפה, הוא קבל חברים חדשים והוא חזר להיות חלק מהכיתה שלו.

זה בלתי אפשרי לפרט כל דגמא של הרגלים רעים שילדים מתרגלים אליהם לפעמים, אבל זו העצה לכל מקרה, שלא יבישו חס ושלום או ישברו את הילד, רק לחזק אותו לבקש מהקדוש ברוך הוא שיעזב את הרגילות הזאת, והמלמד עצמו גם יבקש על הילד שידע עם חכמה איך להתנהג עם הילד במקרה הזה.

אף אחד לא מבין כמה קשה עובד מלמד, ומה שמלמד עובר ביום אחד. בדייק כשמלמד רוצה לפתח בלמוד, מתחיל ילד לצחק עם השכנים שלו, כשהמלמד כבר עוצר אותו, מתחיל מישהו אחר להפריע וכו', מלמד צריך לעבד עם כוח ומוח שהוא יוכל פשוט להתחיל את היום עם הילדים; סוף סוף הוא יכול כבר להתחיל במסירת השעור והוא כבר הכניס את הילדים בלמוד וכבר צריכים לצאת להפסקה...

מלמד חייב להתחזק מאוד להמשיך עם העבודה הקדושה שלו, ושהוא ידע שהקדוש ברוך הוא רוצה את כל מה שהוא עובר עם הילדים ואיך הוא מתחזק עם מסירות עצומה להחזיר בהם אמונה ויראת שמים.

מכתבים מענייני חינוך

מאת ראש השיבה שליט"א

להראות הכרת הטוב למחנכים ומחנכות של הילדים

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת תצוה, ח' אדר, שנת תשע"ז לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר

אנחנו כבר עומדים פחות משבוע לפני פורים, אנחנו כבר צריכים להתכונן לחג הקדוש.

מוהרא"ש היה אומר לפני כל חג, שפמו שמעסיק מעניק לעובדים

אל תשכח מהילדים שלך וראה לתת טיפ למחנכים, מחנכות ונהגיי ההסעות שלהן. הורים חכמים נותנים תמיד טיפים לכל אלו שעוסקים עם הילדים שלהם, בפרט בפורים וחנוכה; כי כשהמחנך או המחנכת רואים שמעריכים ומפירים בעבודה שלהם - הם עובדים עם יותר לב.

הורים היו צריכים לתת בכל ראש חודש טיפ למחנך, כי כשמחנך

שלו בונים לכבוד החג, כך אנחנו צריכים להוסיף עוד שעור לכבוד החג בתור בנוס; לפני פורים פדאי ללמד מסכת מגלה, לפני פסח מסכת פסחים וכך לפני כל חג. כשמתכוננים ולומדים לפני החג מענין החג אזי החג נראה אחרת, בפרט כשאנחנו עומדים לשמע את המגלה הקדושה ואם לומדים לפני כן את הגמרא והמדרש, זו מגלה אחרת.

רוצה ששהורים מתעניינים בילד, המחנך יותר נזהר בכבודו של הילד. וגם להפך, כאשר המחנך רואה שהאבא מתעלם כל השנה מהילד - הוא מזלזל בילד.

הייתי מחנך לפני שנים ואני זוכר את ההרגשה שהיתה לי כשהקדשתי זמן לילד ואבא התעלם ממני כל השנה; בכלל לא הייתי צריך את הטיפ, אבל הציק לי איפה הפרת הטוב; אני עובד עם הבן שלך, אני מכניס בו את הלב שלי ולא מעניין אותך כהוא זה? ! לכן זה דבר גדול לשלח עם הבן שלך כל הזמן פתקים של נחת ולהוסיף כמה מלים חמות למחנך. המלים הספורות האלו ששהורים כותבים - חשובות יותר מהטיפ הכי גדול, כי אדם שמשקיע דם ויזע עבור השני והוא מפיר בזה - זה מאד נעים, ואם לא - זה מאד כואב.

תעשה לך חשבון פשוט: אין לך סבלנות בשעות הספורות במהלך השבת לשבת עם הילדים שלך, או כשאתה מבקשת ממך שתשמר על הילדים פי היא צריכה לצאת וכו', אתה כל כך מתרגז, וכאן יושב מחנך כל היום עם הבן שלך והוא מתרגז, לא רק עם ילד אחד אלא עם פתה שלמה. שלא לדבר על לתת סטירות ולדחף; כשאתה מתרגז אתה מכה את הילד שלך ואתה לא מפחד שמישהו יתן לך מוסר

וכו'. אבל המחנך לא מכה, על כל פנים אצלנו המחנכים לא מכים, כי רבנו אמר: "ילד לא מכים", וכאשר המחנך מרגיש שהילד מרגיז אותו הוא לא יכול לעשות כלום, אלא רק לבקש עוד פעם מהשם יתברך ועוד פעם להראות חייך.

הלוואי ששהורים ישימו לב ויעזרו למחנכים שיוכלו לשלם להם בזמן ושיוכלו להעלות להם את המשכורת, כדי שיהיה מוהא למחנך קצת הרחבת הדעת, שהוא יהיה רגוע בפתה עם הילדים ולא תהיה לו דאגה שהוא לא יכול לעשות קניות לשבת; אנשים חושבים שבמינו אין ספורים כמו שקוראים בספרים, שאין לאנשים מאיפה לעשות שבת, אני אומר לך שיש היום אברכים שאין להם את הדולרים הבודדים כדי לקנות לשבת.

אתה לא יכול לתאר לעצמך מה עברנו בשנים הראשונות; לא היתה לי פרוטה לשלם למחנכים ובכל ערב שבת הם היו מגיעים למשרדי לאחל לי שבת שלום, הם ידעו שאין דולר אחד בקפת הישיבה, אלא היות ויש לנו מחנכים מאד עדינים וראי שמים הם לא בקשו ממני כסף, אבל כשהם היו באים לאחל לי שבת שלום הייתי מסמיק מבושה בכל שבוע. הייתי מתחבא ביום ששי כי לא יכולתי להסתפל בפניהם

מרב בושה, הייתי בוכה להשם יתברך שאוכל לשלם להם.

לכן אם שולחים משלוח מנות למחנך ולמחנכת, למנהל ולמנהלת ושולחים מכתב הפרת הטוב עם טיפ, זה סימן ששהורים רוצים שהילדים יצליחו.

אתה לא יכול לתאר לעצמך איזו מתנה הקדוש ברוך הוא נתן לנו שיש לנו מקום שאנחנו יכולים לחנך את הילדים שלנו כפי מוהרא"ש למד אותנו; הילדים חוזרים מהתלמוד תורה בשמחה, לומדים אתם אמונה פשוטה ומכניסים בהם יראת שמים, המחנכים והמחנכות הם יהודים יראי שמים ששומרים על רגשות הילדים; לא פוגעים ולא מציקים לילדים.

חזק ואמץ ותצליח.

...

(ספר איש יהודי, מכתב י"ט)

מדור חינוך הי

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ויהיו נפשיכם -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חזון יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חזון יומי chizikyomi@gmail.com